Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Samenwerking VDAB – RIZIV – vraag tot buiten besparing houden van extra personeelsleden

Samenvatting

Het aantal langdurig zieken in België en Vlaanderen blijft hand over hand toenemen. Op vraag en middels financiering van het RIZIV bieden VDAB en partners langdurig zieken en arbeidsongeschikten trajecten aan naar werk. Dit vormt immers een belangrijk kanaal om de Vlaamse en Belgische ambitie van een werkzaamheidsgraad van 80%, te bereiken.

De Vlaamse minister van Werk en de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid ambiëren samen een groeipad van door het RIZIV gefinancierde trajecten naar werk van arbeidsongeschikten. In 2023 wordt de ambitie gelegd op 10.000 trajecten per jaar, in 2024 wordt de ambitie gelegd op 12.000 trajecten per jaar.

Het RIZIV zal deze trajecten financieren aan 4.800 euro per traject (met jaarlijkse indexatie vanaf het 5.001ste traject).

De vereiste verwerkingscapaciteit voor de 7000 bijkomende trajecten is niet beschikbaar binnen het personeelscontingent dat aan VDAB werd toegewezen.

Daarom wordt gevraagd aan de Vlaams Regering om de 49 personen die nodig zijn om de extra 7000 trajecten op te nemen en die gefinancierd worden met RIZIV middelen, buiten de personeelsnorm te kunnen houden, zonder compensatie elders binnen de Vlaamse Overheid.
35 extra personeelsleden van de 49 worden geworven in 2023, de overige 14 extra personeelsleden vanaf 2024.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze nota kadert binnen het beleidsveld Werk en heeft in het bijzonder betrekking op de werking van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).

De voorliggende nota is gerelateerd aan het inhoudelijk structuurelement “activering”.

Het regeerakkoord 2019 – 2024 vermeldt in het hoofdstuk "Activering van kwetsbare groepen en inactieven" het volgende:
"Met het oog op re-integratie van arbeidsongeschikten en langdurig zieken op de arbeidsmarkt voorzien we een aanbod op maat en versterken we de samenwerking tussen VDAB, RIZIV en de ziekenfondsen.
In overleg met de federale overheid versterken we de mogelijkheden voor progressieve tewerkstelling voor mensen met een RIZIV-uitkering. De Vlaamse regering wil uiterlijk binnen de 3e maand na de start van de arbeidsongeschiktheid bekijken of een re-integratie bij de huidige of bij een nieuwe werkgever mogelijk is en wil dat uiterlijk voor de 5de maand van de ziekte of arbeidsongeschiktheid voor wie dit mogelijk en opportuun is een concreet en verplicht re-integratietraject wordt opgestart. Dit traject gaat uit van een multidisciplinaire aanpak waarbij de VDAB tijdig betrokken wordt."

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De beleidsnota Werk en Sociale Economie 2019-2024 bepaalt het volgende: "Met het oog op re-integratie van arbeidsongeschikten en langdurig zieken op de arbeidsmarkt voorzien we een aanbod op maat en versterken we de samenwerking tussen de VDAB, het RIZIV en de ziekenfondsen.
  "We werken verder aan het samenwerkingsakkoord met het RIZIV en de ziekenfondsen verder uit. We verhogen het aantal trajecten en experimenteren met innovatieve projecten en methodieken zodat minder mensen de band met de arbeidsmarkt verliezen..
  Dit traject gaat uit van een multidisciplinaire aanpak waarbij VDAB tijdig betrokken wordt. We garanderen aan personen met gezondheidsproblemen of functiebeperkingen, arbeidsongeschikten en langdurig zieken op de arbeidsmarkt – met het oog op hun re-integratie – toegang tot het volledige aanbod van VDAB en de partners, op maat van hun mogelijkheden en noden.
  We versterken bovendien de samenwerking tussen VDAB, het RIZIV en de ziekenfondsen, de bedrijfsartsen en bedrijfsgeneeskundige diensten, de behandelende sector en andere relevante partners. Ten slotte zetten we in op de uitbouw van een backoffice 're-integratie' met dienstverlening naar werkgevers rond de re-integratie van hun arbeidsongeschikte werknemers, innovatieve methodieken en projecten zoals bijvoorbeeld 'individual placement and support' (IPS), het versterken van de expertise op dit terrein van de eigen VDAB-medewerkers en de uitbouw van regionale netwerken met de behandelende sector."
- Visienota Vlaams Minister van Werk, Hilde Crevits van 12 februari 2021 (VR 2021 1202 DOC0146/1TER – Vlaams Actieplan re-integratie (langdurig) zieken: arbeidsongeschikt.
- VESOC-engagement tussen Vlaamse Regering en Vlaamse sociale partners SERV - engagementsverklaring Iedereen aan boord – samen voor meer mensen aan de slag - 120 000 mensen extra aan het werk, van 21 februari 2020 voorziet onder het punt a-Meervoudig en breed participatie- en activeringsbeleid het volgende: "vii. Potentiële arbeidsreserve: verbreding van de activeringsaanpak naar o.a. RIZIV-gerechtigden, …"
- Advies van de Serv van 25 november 2020 m.b.t. Re-integratie van arbeidsongeschikten met een RIZIV-uitkering.
- Het evaluatierapport van het HIVA over het raamakkoord VDAB-RIZIV (2021) benadrukt het belang en het terugverdieneffect van investeren in re-integratie.
- Het protocol "samenwerken aan 'terug naar werk' voor personen met gezondheidsproblemen" tussen minister Crevits en minister Vandenbroucke gesloten op 7 maart 2022
- Het VESOC-werkgelegenheidsakkoord iedereen nodig, iedereen mee van juli 2022.
- De vernieuwde raamovereenkomst tussen RIZIV, ziekenfondsen en VDAB ondertekend op 21 december 2022 (met ingang vanaf 1 januari 2023)

Het federale regeerakkoord 2020-2024 en het actieplan van de federale regering zet eveneens versterkt in op re-integratie van de langdurig zieke werknemer: "Ziekenfondsen en de gewestelijke diensten zoals de VDAB, Actiris en Forem zullen financieel aangemoedigd worden om een actievere rol te spelen om mensen te doen re-integreren."

De Inspecteur-generaal van Financiën gaf op 16 december 2021 een negatief advies omwille van onduidelijkheid over de doelmatigheid en de nog niet besliste financiering. Met een nieuwe adviesvraag werd getracht de vragen van de Inspecteur-generaal te beantwoorden.

De inspectie van Financiën gaf een positief advies op 5 januari 2023.

De Vlaams minister bevoegd voor Ambtenarenzaken werd om advies gevraagd op 10 januari 2023 en gaf zijn akkoord op xxx

2. INHOUD

A. Samenwerking VDAB – RIZIV

In 2016 werd een raamakkoord afgesloten tussen het RIZIV, het VICO, GTB en VDAB in het kader van een traject naar werk van een arbeidsongeschikte erkende persoon. Dit raamakkoord kwam er ter vervanging van de samenwerkingsovereenkomst uit 2012 en de intentieverklaring uit 2009. Hierbij engageren de betrokken partners zich om arbeidsongeschikt erkende personen een traject naar werk op maat aan te bieden.

Financiering

Met ingang van 1 januari 2023 wordt een nieuwe raamovereenkomst afgesloten tussen RIZIV, ziekenfondsen en VDAB voor onbepaalde tijd. VDAB zal gefinancierd worden op basis van een basisbedrag per RIZIV-gerechtigde die door VDAB in begeleiding wordt genomen met goedkeuring vanuit het ziekenfonds en een variabel bedrag. Het basisbedrag is vastgelegd op 5.000 trajecten aan 4.800 euro per traject. VDAB bezorgt hiervoor een factuur aan het RIZIV. De nodige middelen voor 2023 zijn voorzien op de federale begroting.

Daarnaast zal er ook een gedeelte variabel gefinancierd worden. Dit zal gebeuren voor alle trajecten bovenop het basisgedeelte (> 5.000 trajecten). Hiervoor is een financiering van €4.800 + 2% indexering op jaarbasis per traject voorzien. De eerste indexering mag toegepast worden in 2023.

Dit budget wordt gebruikt om dienstverlening binnen de trajecten op maat vorm te geven. Hieronder vallen interne en externe (i.e. via partners) bemiddelings-, begeleidings-, competentieversterkende en opleidingsacties. Naast ondersteuning van VDAB medewerkers om deze doelgroep te begeleiden (i.e., bemiddelaars, medewerkers van de dienst gespecialiseerde screening en team ondersteunende maatregelen) wordt het grootste deel besteed aan partners (o.a. GTB-dienstverlening, gespecialiseerd werkplekleren, stages, beroepsgerichte opleiding, oriënterende opleiding, wijkwerken, trajecten zelfstandig ondernemen, e.d.).

RIZIV, ziekenfondsen en VDAB ambiëren samen om in 2023 10.000 trajecten op te starten. Voor 2024 worden 12.000 trajecten nagestreefd.

Dienstverlening VDAB

VDAB-dienstverlening in het kader van re-integratie van arbeidsongeschikten is steeds maatwerk. De persoonlijke dienstverlening van VDAB kan bestaan uit: inschatten en oriënteren, bemiddelen, competentieversterkende acties of werkplekleren. Hiervoor werkt VDAB samen met gespecialiseerde partners.

VDAB heeft ook specifieke maatregelen om de re-integratie op de werkvloer te ondersteunen. Met de bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen (BTOM's) kan tegemoetkoming voorzien worden voor o.a. aanpassingen aan de arbeidspost.

De re-integratie van zieken is een langzaam en intensief proces dat een specifieke aanpak vraagt. Na 2 jaar begeleiding stroomt ongeveer 30% uit naar werk.

In de visienota van 2 februari 2021 werd aangegeven dat het de ambitie is om het aantal trajecten te verdubbelen: "Dit actieplan streeft er naar om op korte termijn, in 2021 via de vele acties de voorziene ambitie van de 5000 trajecten bij VDAB optimaal te benutten. Voor de periode 2023-2024 zal een nieuw ambitieus groeipad voor het vernieuwde raamakkoord in samenspraak met het RIZIV en de mutualiteiten worden bepaald. Het overleg met de bevoegde federale minister resulteerde in een groeipad waarin in 2023 minstens 10.000 trajecten per jaar gerealiseerd kunnen worden." Dit ambitieus groeipad werd in het protocol tussen minister Crevits en minister Vandenbroucke en de vernieuwde raamovereenkomst tussen de administratie herbevestigd en eveneens opgenomen in het meest recente VESOC werkgelegenheidsakkoord van juli 2022.

VDAB heeft de extra workload berekend voor de bemiddelaars en voor de gespecialiseerde screening om de inschatting, oriëntering, matching, trajectbepaling en trajectopvolging van deze verhoogde instroom van RIZIV-gerechtigden uit te voeren.

Een RIZIV-klant wordt opgevangen door VDAB-dienst Intensieve Dienstverlening (IDV). Volgens de studie van het HIVA blijft de klant gemiddeld 13,4 maanden in dienstverlening.

- Conform het nieuwe business operating model (BOM) van VDAB wordt deze klant 3 maanden intensief begeleid, ingeschat, en wordt gezocht naar een geschikt partnertraject.
  Binnen het werkingsmodel van VDAB rekent men voor deze kwetsbare werkzoekenden 60 minuten per maand in dienstverlening tijdens de eerste 3 maanden (trajectbepaling, inschatting afstand tot arbeidsmarkt, …)
- Na deze periode gaat de gemiddelde klant gedurende 10,4 maanden in een traject bij een partner.
  VDAB volgt de klanten die geholpen worden door een partner echter blijvend op: 12 minuten per maand (overleg met partner, klant, enz.)
- Naast de reguliere klantenopvolging en trajectbegeleiding wordt voor RIZIV-klanten ook vaak beroep gedaan op enkele andere afdelingen van VDAB.
  Collega's van de dienst Gespecialiseerde Screening flankeren voor dit klantenprofiel als trusted advisor de dienstverlening van de bemiddelaar: men screent, test, en indiceert de klant, bepaalt of iemand binnen de normale economie kan functioneren of bv. een maatwerkbedrijf op dit moment het hoogst haalbare is.
- Ook team TewerkstellingsOndersteunendeMaatregelen is actief: ze onderzoeken de toegang tot en toepassing van tewerkstellingsondersteunende maatregelen (bv. financiële tegemoetkomingen voor aanpassingen aan de werkplek) in het NEC en sociale economie.

VDAB weet uit voorgaande oefeningen dat de inzet van beide teams een extra workload geeft van 23,84% bovenop de totale tijd die de bemiddelaar investeert in de klant. Of: voor een RIZIV-klant is per ingezette bemiddelaar ook 0,24 ingezette expert uit deze twee teams nodig.

Workload per 1000 trajecten

BEMIDDELAARS:	
tijdsnorm per maand per klant gedurende eerste 3 maanden:	60 minuten (= 180 minuten per traject x 1000 = 180.000 minuten)
tijdsnorm per maand per klant bij partner:	12 minuten (= 124,8 minuten per traject x 1000 = 124.800 minuten
Gemiddelde duurtijd in dienstverlening in maanden:	13,4 maanden (studie Hiva)
waarvan intensief begeleid in de eerst 3 maanden:	3 maanden
waarvan begeleid als trusted advisor als de klant bij een partner is ondergebracht:	10,4 maanden

VDAB-bemiddelaars besteden tijd aan kernactiviteiten (bemiddeling, enz.) en niet-kernactiviteiten.
Niet-kernactiviteiten zijn: zelf opleiding volgen, deelnemen aan teamvergaderingen, gesprekken met de teamleider, meewerken aan projecten, enz. Zonder niet-kernactiviteiten kunnen er geen kernactiviteiten uitgevoerd worden.
Uit eerder onderzoek bij 1491 bemiddelaars weten we dat de verhouding kern-/niet-kernactiviteiten als volgt is: 23,75% niet-kernactiviteiten en 76,25% kernactiviteiten.

Eén netto-VTE heeft 260 werkbare dagen ter beschikking om te besteden aan kern- en niet-kernactiviteiten. Eén werkdag bestaat uit 7,6 uren.
Dit betekent 304,8 minuten per traject voor kernactiviteiten (= 5,08 uur = 0,668 dag) en 0,208 dag niet-kernactiviteiten. Dit betekent een nood aan 0,877 dag per traject.

Voor 1000 trajecten betekent dit 3,4 netto VTE.
Het verschil tussen 'koppen' en 'bruto-VTE' is deeltijds werken. Als 1 bemiddelaar (= 1 kop) 4/5de werkt, betekent deze een bruto-VTE van 0,8. Het verschil tussen "bruto-VTE en "netto-VTE" wordt gerealiseerd door verlof, feestdagen, ziekte, enz.
Uit een eerdere analyse van 1491 bemiddelaars werden volgende coëfficiënten berekend: factor bruto VTE/netto VTE = 1,47; factor koppen/bruto VTE: 1,13

Dit betekent per 1000 trajecten aan bemiddelaars:

totaal netto VTE nodig:	3,4	netto VTE
totaal bruto VTE nodig:	4,9	bruto VTE
totaal personen nodig:	5,6	personen

Voor de gespecialiseerde screening (DGS) en Tewerkstellingsondersteunende maatregelen (TOM) komt dezelfde berekening voor 1000 trajecten uit op:

DGS en team TOM:		
extra werklast bij deze teams als surplus-percentage op inzet bemiddelaars:	23,84%	
totaal netto VTE nodig:	0,8	netto VTE
totaal bruto VTE nodig:	1,2	bruto VTE
totaal personen nodig:	1,3	personen

Dit betekent 7 extra personen per 1000 trajecten.

Aangezien VDAB 5.000 extra trajecten wil realiseren in 2023, en 7.000 extra trajecten wil realiseren in 2024, is er in totaal een uitbreiding van 49 personen nodig. In 2023 zijn er 35 personen en in 2024 nog eens bijkomend 14 personen.

Deze extra bewegingsruimte met betrekking tot de koppennorm van VDAB is essentieel om de extra financiering door het RIZIV te kunnen vertalen in extra benodigde dienstverlening. Deze bijkomende capaciteit is nodig om de ambitie waar te maken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel tot buiten besparing houden van een aantal personeelsleden zonder compensatie heeft geen budgettaire impact op de begroting van de VDAB. RIZIV financiert VDAB voor minimum 4.800 euro per toegeleide burger. Het gaat hier om een gemiddelde kostprijs per traject, inclusief eigen personeelskosten (en bemiddelings-, begeleidings-, competentieversterkende en opleidingskosten van externe partners).
Bijgevolg is er geen impact op de Vlaamse begroting.

De Inspectie van Financiën gaf een positief advies op 5 januari 2023. In zijn advies gaf de Inspecteur-generaal van Financiën aan dat met toepassing van artikel 31 §2, 2° van het BVCO van 17 mei 2019 er voor dit dossier geen begrotingsakkoord is vereist.

De Inspectie van Financiën merkt in zijn advies wel op dat de werving van 35 extra personeelsleden in 2023 volstaat.
Het aantal extra personeelsleden kan dan in 2024 verder opgedreven worden tot 49.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

VDAB zal voor de extra 7000 trajecten om langdurig zieken terug naar de arbeidsmarkt te begeleiden in totaal 49 extra contractuele personeelsleden werven in de graad van deskundige:

- 39 functies Bemiddelaars - niveau B1
- 10 functies Consulent Gespecialiseerde Screening en Deskundige team Tewerkstellingsondersteunende Maatregelen - niveau B1

Zoals hierboven berekend zal VDAB voor elke 1000 trajecten 7 extra personeelsleden inzetten. Dat betekent voor 2023 35 extra personeelsleden (5000 extra trajecten).
Voor 2024 worden nog eens 2000 extra trajecten bovenop de huidige 5000 en 5000 extra trajecten van 2023 voorzien. Dit betekent voor 2024 14 extra personeelsleden bovenop de 35 extra personeelsleden van 2023.

De Vlaamse minister bevoegd voor Bestuurszaken zijn akkoord werd aangevraagd op 10 januari 2023..

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerp heeft geen impact op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de goedkeuring van de neutralisering van de extra koppen zal VDAB overgaan tot het werven en opleiden van de noodzakelijke profielen om de dienstverlening aan de groeiende groep arbeidsongeschikt erkende personen te garanderen.

Jaarlijks zal in februari overleg plaatsvinden tussen RIZIV en VDAB om de benutting van het budget in het voorbije jaar te evalueren.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- Om de 49 extra personeelsleden die VDAB wenst aan te werven in het kader de extra trajecten van langdurig zieken naar werk, buiten de afgesproken koppennorm te houden zonder compensatie. Het betreft 35 personeelsleden in 2023 en 14 bijkomende personeelsleden in 2024.

- de Vlaamse minister bevoegd voor Werk te gelasten om uitvoering te geven aan deze beslissing.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo BROUNS